

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiiu

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

S'a limpezit.

Cetitorii nostri au cam auzit, de bună-seamă, câte ceva despre o anumită vrajbă, ce s'ar fi iscat în timpul din urmă în sfatul conducătorilor nostri. Noi dinadins n'am scris nimic de treaba asta neplăcută, și eată de ce: Știam noi, că poporul nostru iubit, pentru care s'a întemeiat și se susține „Foaia Poporului“, are el și de altfel destule necazuri, cari li apasă inima și-i posomoresc sufletul, și de aceea nu e bine să-i mai spunem și noi lucruri, cari numai înveselitoare nu sânt. Afară de aceea, „Foaia“ noastră apare rar, odată în săptămână. În ea chiar dacă am fi vrut, n'am fi putut spune toate câte s'au petrecut de vre-o trei luni încoace, și apoi să le spui numai pe jumătate, nici rupt, nici ales, așa încă nu e bine, fiindcă omul nu-și poate face o judecată limpede, și în cele din urmă rămâne numai zăpăcit.

Știam noi bine, că are să vină timpul, când toate au să ese la lumină, au să se limpezească, și atunci, gândiam în gândul nostru, le vom spune și poporului, ca să le știe. Căci, cei-ce însuflețiți au fost în totdeauna, când vorba era să se facă ceva, cei-ce cu drag au ascultat de glasul conducătorilor sei, cei-ce cu credință s'au alipit în totdeauna, și în rău și în bine, de ei, frații nostri plugari dela țeară, vrednici sânt și ei, ca se cunoască toate mersurile și cursurile treburilor naționale, ori de merg ele bine, ori de curg și mai rău.

Timpul a sosit, lucrurile s'au limpezit și avem să le spunem, deși sfârșitul lor nu e nici decât mângăitor.

Eată ce s'a întâmplat:

Conducătorii nostri, membri comitetului național, cari au dus „Memorandul“ la Viena, se știe, au fost luați la răspundere pentru aceasta și duși la judecată, la Cluj. Între acești membri ai comitetului național era și dl Eugen Brote, al cărui nume mulți dintre cetitorii nostri îl vor cunoaște din cărțile, ce dînsul a scris pentru ținerea vitelor, despre trifoiu și alte lucruri folositoare. Dînsul era pe vremea aceea, la 1893, stăpânul-proprietar al întreg „Institutului Tipografic“, al foilor „Tribuna“ și „Foaia Poporului“, pe cari dînsul le cumpărase

dela liitație pe un preț foarte ieftin. Adecă „Tribuna“ și „Foaia Poporului“ erau averea lui; el încasă banii de abonament pentru foi și el purta toate cheltuielile. Încolo cu partidul național, cu comitetul național foile numai într'atăta stăteau în legătură, încât sprigineau toate nisuințele aceluia.

Se întemplă însă, că în vara anulului 1893, îndată după frumoasa adunare ținută la Sibiiu, de care mulți își vor aduce cu drag aminte, dl Brote, s'a cam mai dus din țeară, fără a mai zice nici „sănătate bună“. La început zicea, că s'a dus la băi, și că are să se reîntoarcă eară. Acasă însă îl așteptau mai multe procese, între cari și procesul *Memorandului*, și de aceea dl Brote a stat cât a stat la băi în Helveția, și apoi, în loc să se reîntoarcă acasă și să meargă curăgios înaintea judecătorilor unguri, cum au făcut-o toți oamenii nostri, dînsului a găsit, că e mai cu cale, vezi d-ta, să treacă la București și să se așeze acolo, unde nici un Ungur nu-l neliniștește.

A venit procesul *Memorandului*, dl Brote a fost chemat și dînsul la Cluj, dar' nu s'a arătat. Ceialalți membri ai comitetului, toți, unul ca unul, s'au înfățișat la pertractare, și precum știm, mulți au fost judecați la temniță grea.

Procesul *Memorandului* s'a sfârșit în luna lui Maiu 1894; cei condamnați au fost duși în temnițele dela Sighedin și Vaț în vara aceluiași an, pe la sfârșitul lui Iulie.

În timpul, ce cădea între Maiu și Iulie dl Brote, și alți oameni de ai lui au încercat în tot chipul și modul să îndemne pe cei condamnați în marele proces, ca să fugă și ei în Țeară și să nu între în temnițele ungurești. Încercările acestea proaste și urite au rămas, har Domnului, zadarnice, pentru-că cei condamnați, în frunte cu neînfrântul nostru președinte Dr. Rațiu, nici n'au voit să audă de șoptirile acestea. Ei s'au hotărât mai bine pentru temniță, decât să se facă fugari și să se facă astfel de rușine înaintea lumii. Ei au voit mai bine să sufere temniță, decât să fugă din fața dușmanului și să părăsească poporul, lăsându-l fără conducători.

Astfel dl Brote n'a isbutit cu încercările de a-și face soți. Mai târziu însă

totuși și-a căpătat unul, pe dl *Septimiu Albini*. Domnul Albini se îmbolnăvise în decursul procesului cel mare dela Cluj, așa, cât cu el nu s'a putut ține judecata atunci. S'a ținut însă mai târziu, când soții d sale, judecați mai înainte erau de mult închiși în cele temnițe. Judecata s'a sfârșit și pentru el cu 2½ ani de temniță. Dar' dînsul, om tiner fiind, de tiner însurat, și bun prieten cu dl Brote, își alege calea acestuia și într'o bună-dimineață s'a cam mai șters și d-lui către București.

Trebue să mai spunem, că acolo la București mai era încă și un al treilea om de ai nostri, ca domnul *Aurel C. Popovici*.

Cine să nu fi auzit de acest nume: *Aurel C. Popovici*? Cine să nu fi auzit de cartea „*Replica*“, această soră dulce a „*Memorandului*“? Domnul *Popovici*, un tiner harnic și înfocat, a fost condamnat, pentru *Replica* la 4 ani temniță!

Când a sosit vestea procesului, toată lumea a fost uimită de grozăvenia pedepsei, și toți sfătuiau pe de toți iubitul *Popovici*, ca să nu între în temniță — ci să se scape. Om tiner fiind, foarte harnic, foarte sprinten și ager la minte, era pagubă pentru noi toți să-l vedem pus în nelucrare *patru ani de zile*, dar' ne temeam chiar cu toții, că temnița poate să-i nimicească viața, fiind un om de fire sprintenă și ageră. Dl *Popovici* a trecut și dînsul granița, lăsând aici o sumă de 5000 fl., depusă ca chezașie la judecătoria din Cluj.

Astfel erau trei inși dintre conducătorii nostri la București.

Desbinați astfel, îndepărtați unul de altul, niii slobozi, ceialalți închiși, e firesc lucru, că înțelegerea dintre ei s'a cam turburat, eată anume cum și de ce:

După-ce dl Brote a fugit dela Sibiiu, stăpânirea ungurească a oprit și „*Tribuna*“ și „*Foaia Poporului*“ pe cuvântul, că stăpânul lor nu e în țeară. Atunci comitetul național, neputându-se lipsi de ajutorul acestor două foi puternice, s'a înțeles cu dl Brote și a cumpărat dela el întreg „*Institutul Tipografic*“ cu foi cu tot, ca să nu se poată zice că *proprietarul* nu-i în țeară.

Dl Brote a vândut foile, dar' mai mult de silă, decât de bună voie.

Comitetul atunci a pus foile pe numele câte unui om de al seu, căci pe numele chiar al comitetului nu se puteau pune. Așa au mers lucrurile, bine, rău cum au mers, până la sfârșitul anului trecut. Anume, comitetul național era proprietarul foilor, dar' așa pentru ochii lumii, ele erau puse pe numele altora, mai în urmă pe a lui T. L. Albini.

În toamna trecută comitetul național hotărăște să facă o schimbare în rânduirea acestei averi a sale, care se numește „Institut Tipografic“. Spre scopul acesta el a cerut prin Dr. Rațiu, capul comitetului, dela dl T. L. Albini, să-i dea o scrisoare. prin care să recunoască, că averea de fapt nu e a lui, deși e pusă pe numele lui. Domnul Albini, face ce face, o încurcă fucolo și încoace, dar' nu dă scrisoarea cerută; că el a primit-o dela toți, și acum nu toți 'i-o cer, că nu toți sunt acți, că tinda, că manda.

Astfel s'a început vrajba cea mare, care a ținut vre-o 3—4 luni. În sfârșit, pe la Crăciun neînțelegerile devin chiar gălăgioase. Pe partea neascultătorului Albini se pun și redactorii „Tribunei“ de pe atunci, tot oameni prietenoși lui Brote, și alte rudeni de ale dlui Brote. Ei cutează a se împotrivi pe față comitetului și anume dlui Dr. Rațiu. E lucrul naibei, și ne mai auzit. Cei mai mici 'mi-se ridică, mă rog, și se fac cei mai mari, și fac o gălăgie, de nu s'o mai pomenit la noi. În sfârșit, dl Dr. Rațiu, om înțelept și așezat, nu se lasă încurcat de niște băeți obraznici, li dă binișor afară, și aduce alți redactori, ear' din mâna lui Albini ia toată averea, de care s'a arătat nevrednic.

Astfel s'a fi sfârșit lucrurile. Dar' de o parte nu puteam pricepe cine să fi sgădărit pe niște oameni, ca Russu-Șirianu, George B. Duică și alții — și cine să fi amăgit pe ceilalți, cum e și părintele Dr. Lucaciu, care într'o vreme ținea cu cei răsvrățiți.

Că se porniseră, mă rog, la flecării, la minciuni, și vorbe slabe de te lua groaza de ei și îți venia greață.

Acum știm totul; acum s'au limpezit lucrurile, acum s'au desvilit toate apucăturile meschine.

S'a descoperit, că pricina întregei vrajbe era dl Brote, care s'a fost pus la înțelegere cu Ungurii, ca să ne vîndă, și pentru aceea ar fi voit să pună mâna și pe „Tribuna“ și pe „Foaia Poporului“, ca să amăgească prin ele poporul și să-l înduplece la închinare înaintea dușmanilor sei. Lucrul ar fi de necrezut, dacă nu ni-l-ar fi descoperit chiar dl Aurel C. Popovici, care a fost neconținut lângă dl Brote și care toate le-a văzut. Dl Popovici a desvilit toate păcătoșeniile aceste ale lui Brote în „Tribuna“, vre-o câțiva numeri de-a rândul. Azi toată lumea le știe și se miră, cum de dl Brote a putut să facă una ca aceasta.

Lucrul însă e peste ori-ce îndoaală, și noi în numărul viitor îl vom arăta și mai amănunțit.

Ori-cât de întristătoare ar fi aceste lucruri trebuie să le primim cu sânge rece și să rămănem tari în credința neclintită a isbândeii cauzei noastre.

Au mai fost ei oameni singuratici, cari au încercat, ca dl Brote, să ne împace rușinos cu Ungurii, dar' ei s'au prăbușit și au rămas cu rușinea, de a-și fi părăsit poporul.

Avem, har Domnului destui oameni, nu numai cuminți și harnici, dar' și cinstiți, cari sînt nu numai luptători vrednici dar' și buni paznici ai sfintei noastre cauze. Cu acestia să mergem nelufrificați înainte; ear' cine s'ar face vînzător, în lături cu el, ori-și-cine ar fi.

Căci nu unul singur poate să fie stăpân pe noi și cauza noastră sfântă, ci numai noi toți.

Astfel vom fi și vom rămâne tari!

Prigonirea pentru Manifest. Acei dintre fruntașii minții românești, cari au subscris Manifestul, au fost cu toții osândiți la temniță. Curagiul, interesul și iubirea lor față de națiunea mamă le-a adus temniță; nu au făcut ei rele, nu au furat, nu au omorît pentru a fi aruncați în întunecimea temnițelor ungurești, ci 'și-au iubit neamul; durerile lui și ale lor sînt; năcasurile lui și ale lor sînt, soartea tristă în care se află fi doare și îi doare cu atât mai virtos, cu cât încrederea neamului 'i-a pus acolo unde sînt, ca să-și apere neamul de nevoi, să-l ferească de schiunguiri, de necazuri, de asupriri. Dar' tocmai iubirea asta de neam a lor e ceea-ce nu le place celor dela cărma statului, tocmai aceasta este ceea-ce dă curgere urei, lor față de noi, tocmai pentru aceasta sa pornesc, ca-și-când toate grozăveniile iadului s'ar deslănțu. Strigătului de durere, Manifestului, îi răspund cu temniță, ca-și-când noi am fi strigat după temniță, ear' nu după dreptate, după libertate și după deopotrivă îndreptățire.

Al șeptelea dintre întemnițații cari au avut curagiul de a subscrie Manifestul, e dl Dr. Teodor Mihali. Dînsul încă a fost judecat la pedeapsa cea mai mare și anume la 15 zile temniță de rînd și la 100 fl. pedeapsă în bani. Sentența o spune lămurit, că pedeapsa are să se facă în temniță și nu se poate plăti cu bani,

Eată dar' jertfa cea din urmă pentru Manifest, pentru a cărui subscriere 87 de zile și suma de 625 fl. are să se scurgă din punga celor cu tragere de inimă pentru binle obștești al neamului românesc.

Dragostea noastră pentru dinșii va crește din ce în ce în măsură cu prigonirea ce o îndură pentru a noastră mîntuire!

Osândă grea.

Am făcut, în numărul nostru trecut, cunoscut cetitorilor sfârșitul procesului celui mare cu 42 acușiți, la Alba-Iulia, proces ce s'a sfârșit cu osândirea alor 16 dintre ei.

Vom face azi o mică privire asupra acestui proces.

De ce s'a pus el oare la cale?

Ce scop s'a urmărit prin punerea lui în curgere și prin sfârșitul ce 'i-s'a dat?

FOIA.

Poesii populare.

Din Cacova I. Iara

culese de Ioan Vesa, învățător.

Mândra mea-'i cu cisme nouă,
N'are talpă pe-amendouă,
Nu-'s nici călcăie la ele,
Calcă numai pe obele.

Frunză verde busuioc
Să-ți spun mândră ce te joc,
Nu te joc că îmi ești dragă
Ci te joc pentru uiagă.
Nu te joc că-'mi ești drăguță,
Fără pentru palincută.
Nu te joc că doară-'mi placi,
Ci te joc pentru șuștaci.
Nu te joc că te iubesc,
Numai că te celuesc.

Din Vorumloc

culese de Miron Colesan, june plugar.

Mândruliță ca a mea
Nu-'i în sat la nimenea,
Când îi pomenesc de furcă
Ea-'și ia țolul și se culcă
Și s'acopere cu sacul
Și doarme pân' o ia dracul.

La răchita roșioară
Să 'ntindea popa să moară,
Ar muri și nu se 'ndură
Pentru coarne de prescură.

Măi badișor strugur dulce
Tot ai zis că nu ti duce,
Tot ai zis, că doară, doară,
Pân' ai văzut, că te joară.

Decât pită cu slănină
Dela hârșca de bătrână,
Mai bini o cojiță arsă
Dela o fată frumoasă.

Hora miresei.

Culeasă de Petru Cipou, învățător în Luncoara de pe Crișul-repede.

Noi mergem după mireasă,
Nu știu lăsa-ne-or în casă,
Noi vom face ce-om putea
Și n'om veni fără ea.
De-ar ști fata cum nu știe
N'ar merge la cununie,
Ce 'ți-ai frânge mâinile
'Ți-ai blăstema zilele,
De-ar ști fata cum nu ști
Nici în car nu s'ar sul,
Nici pe spițe, nici pe roată
Ci-ar ședea la mă-sa fată,
Plângeți ochi și lacrimi
Că de părinți vă lăsați,
Cu străini vă cununați,
Cu cununa gardului
Cu uritul satului.
Plângeți fată costița,
Mila dela maică-tă,
Plângeți fată portul tău
Mila dela tatăl-teu.
Cereți fată iertăciune,
Dela frați dela surori

Banii nostri cetitori știu care a fost scopul altor procese politice de până acum, căci noi am spus-o, — și și procesul acesta nu-l putem privi de altceva, decât ca pe un proces politic.

Un proces adecă, prin care s'a mers după vechia marș-rută a proceselor pornite contra Românilor, având de scop: să ne înfrice, să ne peardă plăcerea de luptă, să ne înmoaie!

Numai și numai de atare poate fi privit și procesul dela Alba-Iulia.

Au stat, precum se știe, pe banca acusaților, mai ales oameni din popor, măiestri, zileri, zidari etc.

Ei au arătat o ținută, peste tot luat, bravă, românească, răspunzând la întrebarea, că de ce au mers întru întimpinarea Memorandiștilor, cu aceea, că au voit se cunoască și ei pe bărbății, care pentru nație și ale ei drepturi au luptat și se le zică: să trăească! Și nu se lăpădau oamenii de fapta lor, și vrednici sânt de laudă pentru acest lucru, căci bărbăția nu stă numai în a demonstra, ci și în a sta și de față pentru demonstrare și a-și susține fapta, primind și pedeapsa dacă și se dă, pe drept ori pe nedrept!

Și acusații de cari e vorba, spre cinstea lor fie zis, cei mai mulți așa au și făcut. Numai puțini au fost clătinați și au șovăit în fața judelei, dar' nu-i așa mirare, căci între atâția se află și un fricos doi, nu numără! Cei mai mulți au fost cum se cade, și de acestia ne bucurăm.

Și ne bucurăm pentru-că vedem, că ei au înțeles ce scop are procesul pus contra lor, și au făcut, ca acel scop să se isbească ca de o stâncă și se cadă sfârșit, de voința lor tare și neînfricată.

Așa se și facem totdeauna.

Numai prin bărbăție și neînduplecare poți face și pe contrarul să te respeceteze!

Azi te lovește pentru asta, dar' lovindu-te, nici el nu se bucură, căci vede, că scopul adevărat nu 'și-l-a ajuns și că lovitura dată mai mult te va înțeți în drumul ce lui nu-i place, decât te va abate dintr'insul.

Încolo, drept judecând, pedeapsa dela Alba-Iulia, a fost prea grea! Judecătorii par a nu se fi gândit de loc, între ce fel de împregiurări, între ce aprinderi și necazuri s'a întemplat demonstrările: era după proces, după osânda cea grea, când toți ferbeam, și când e încă mirare, că s'au petrecut numai așa de puține întemplări neplăcute stăpânirii.

Îndeosebi greu pedepsit a fost dl învățator Medrea (opt luni)! De ce? Ca să bage spaimă în alți învățatori ai noștri, cari ei sânt sufletul multor din cele mai frumoase arătări naționale ale noastre!

Nădejduim însă, că nu-'și vor ajunge scopul!

Iubiților osândiți le zicem: Împliniți fără pășare pedeapsa voastră! Inimile noastre și dragostea noastră, cu voi sânt!

Înfrângerea Italienilor.

Precum alte țeri mari, așa și Italia este stăpânită de dorul de a-și lărgi hotarele și mai ales într'acea parte care este mai apropiată și mai ușor de cârmuit. Astfel de moșie stăpânită de Italia e și Erythrea, învecinată cu Abyssinia, în Africa.

Cu cât Italia se străduia mai mult spre a-și asigura și întări, ba poate și de a-și întinde granița înspre Abyssinia, cu atât mai mare împotrivire întimpinau din partea poporului de jumătate sălbatec și păgân al țerii Abyssiniei.

Certele crescură din ce în ce, ba abyssinienii intrară cu armata lor chiar și pe pământul italian în Erythrea. ceea-ce

făcu pe Italieni, ca să încerce alungarea lor cu arma. Dorința lor însă nu s'a împlinit, căci armata de un batalion a Italienilor a fost bătută la Amba-Aladgi, ear' mai târziu la Makalle, în urma căreia jumătate pământul a ajuns în mâinile Abyssinienilor, cari cuprinseseră tot mai multe orașe, cari pentru Abyssinieni erau sfinte și de mare greutate. Stăpânirea italiană într'acestea trimise ca comandant al armatei, pe generalul Baldissera în locul lui Baratieri, în care nu avea destulă încredere. Faptul acesta îl supără tare pe Baratieri, care se hotărise la 1 Martie pentru o năvală asupra Abyssinienilor.

A mâncat-o însă naspălat, căci s'a ales cu o strașnică învingere, care îl făcu renumit în — ura și disprețul Italienilor.

Lupta s'a început des-de-dimineață și a ținut numai 6 ore și în timp de aceste șese ore soldații italieni au fost bătuți cumplit; au pierit 8000 soldați, între cari trei generali, mai mulți coloneli și un mare număr de alți oficeri. Toate tunurile au trebuit să fie lăsate pe câmpul de bătaie, căci năvala Abyssinienilor era așa de năvalnică, încât soldații nici n'aveau vreme să inhame caii la ele.

Grozăvia s'a început cu fuga așa numiților Ascaris, locuitori născuți în Africa și cari la început au luptat alături cu Italienii; în urma lor armata întregă s'a risipit, fiecare fugea încatr'o putea, nu era stăpânit decât de gândul de a se scăpa pe sine cu ori-ce preț, călcând, răbind pe cei-ce li veniau în cale, și pe cei-ce li stavileau fuga. Era prăpădăul lui Dumnezeu! Generalii Baratieri și Arimondi încercau cu revolvere în mână a oprî soldații în loc; nimeni însă nu-i asculta.

Înfrângerea aceasta a Italienilor a dat naștere unei mari neorândueli în sinul fraților noștri din Italia, ear' urmările ei nu se pot prevedea, așa sânt de mari și păgubitoare!

Dela grădina cu flori,
Dela-un fir de busuioc
Dela ficiori pentru joc,
Și rămâi tu cu noroc,
Că pe tine duce-te-or
Peste mulți în alte curți,
La părinți necunoscuți.
Nu te supăra mireasă
Că-i băta pe grindă-acasă,
Și-i cioplită și pălită
Pe spate este gătită,
Ș-i cioplită 'n patru dungi
Ca spatele tău de lungi.

* * *

Haida fată după mine
Că mă prind că 'ți-a fi bine,
La moară nu te-oi mâna,
De nu-i merge nu-i mânca,
Desculță nu te-oi purta
Că tu singură-i umbra,
Nici boii nu te-or împunge,
Nici vacile nu li-i mulge,
Lapte dulce, nu-i mânca,
Să te doară inima.
'Ți-aș mai spune câteva
Dar' nu mă lasă inima.

Istețimea Moțului.

Întemplare adevărată.

În iarna anului 1895, când prin țeara Moților era cea mai mare lipsă de nutreț, un Moț din Munții-Apuseni, ducându-se spre Turda cu calul încărcat de cercuri și ciubară, tnoptă pe drumul de pe lângă Arieș. Și neavând măcar o mână de fân, pentru bietul cal, cum mergea el așa singur numai cu calul de căpăstru, vîzî nu departe de drum o grădină cu o clae bună de fân și se hotărî ca să-și iee puțin fân și fără voea stăpânului. Își lăsă deci calul în drum, și se îndreaptă către grădina cu fânul, în care stăpânul fânului sta la pîndă, fiindcă mulți oaspeți își căpăta la fân. Sărind Moțul peste gardul grădinii, ce făcu?

Înainte de a se apropia de fân, se puse în genunchi își împreună mâinile, își ridică ochii spre cer și începî:

„Doamne, cela-ce porți grije de toți oamenii și m'ai grijt și pe mine până acuma și care toate le vezi, vezi-mă și pe mine, că nu de bunăvoină vreau să mă fac fur și să păgubesc pe cineva, fără numai silit, ca să nu-mi peie calul de foame. Doamne, dă omului a cui e fânul ăsta, ca pe anul viitor să aibă de o sută de ori mai mult, dă-i sănătate și putere, ca să mai poată lucra. Iartă-i păcatele lui și ale părinților lui!”

După-ce își găta rugăciunea, se sculă din genunchi și își smulse puțin fân, îl luă subsuoară și se duse la cal. Ear' omul cu fânul rămase ca tolemnit în locul unde era pitulat, de istețimea cu care știe fura Moțul. Și de atunci a rămas vorba pe la noi: „Fură ca Moțul: cu rugăciuni!”

Ioan Vesca,
învățător.

Dreptul de alegător.

Legea electorală unghurească din 1874 (articulul XXXIII.)

Partea V.

Purcederea la alegere.

(Urmare.)

§. 62. Privitor la măsurile luate în înțelesul paragrafilor 59, 60 și 61, comitetul central publică în limba statului, și fiind de lipsă și în alte limbi întrebuintate în cerc, o publicație prin care se face cunoscut: numele președinților și al secretarilor; șirul după care au să vină comunele la votare, ori părțile de oraș, precum și celelalte rindueli ce sînt a se ținea la alegere.

Această publicație trebuie să fie trimisă fiecărui oraș, și fiecărei comune a cercului de alegători, car' primăria e datoare a o publica și ea comunei, în chipul în care se obișnuiește în comună (adeacă prin graiu ori lipirea hârtiei la locul știut pentru publicări), cu cel puțin trei zile înainte de alegere!

§. 63. Președintele alegerii ori cel al comisiei, nu poate fi ales deputat în cercul unde el conduce ca președinte alegerea ori scrutiniul.

§. 64. Pentru a supraveghia ca la votare să pășească într'adevăr persoanele chemate (nu altele în locul lor), se vor numi din partea fiecărei primării comunale ori magistrat orașenesc, câte doi bărbați de încredere, precum și fiecare candidat (doritor de a fi ales) va numi spre același scop de supraveghere, diu partea sa aște un om de încredere din orașul ori comuna sa.

Insemnare. Bărbații de încredere ai unei comune, vor sta ca supraveghetori în scopul numit, firește, numai până votează comuna lor, nu și la altele.

§. 65. Alegerea se face totdeauna în localitatea (orașul ori comuna) de competență a cercului, fără privire la aceea, că votarea se face înaintea unei ori mai multor comisii.

Atât șirul în care votează comunele ori ținuturile de orașe, cât și comisiile la care acelea sînt împărțite, se vor face încă cunoscute și prin o publicație ce se va lipi înaintea locului de votare și în mai multe părți ale orașului ori comunei.

§. 66. Dacă președinții ori secretarii comisiilor ar fi împedecați de a se înfățișa, atunci președintele de alegere, întregeste locurile goale din rindul locuitorilor aleși de comitetul central.

Dacă alegătorii cari propun pe cineva de candidat de deputat, (pentru a fi ales), nu-și numesc bărbați de încredere, ori trimișii comunelor nu se înfățișează la alegere, atunci președintele alegerii pune pe alții în locul lor.

§. 67. Conducerea alegerii, ținerea bunei rindueli, și toate măsurile prevenitoare ce trebuiesc luate spre acest scop,

sînt datorințe ale președintelui de alegere; el poruncește poliției ce e adusă spre ținerea rinduelii, și dacă e, și miliției.

Chemarea și datorința președinților comisiilor de scrutiniu e, să adune voturile alegătorilor ce se înfățișează înaintea lor; ei hotărăsc privitor la arătările făcute contra voturilor date, și priveghează asupra bunei rindueli în locul de alegere și în cea mai apropiată împrejurime a acestuia. Spre acest scop, înștiințând în dată pe președintele alegerii, pot da porunci și puterii armate (miliției).

Dacă e lipsă, pot opri, deocamdată, votarea. Privitor la timpul când se se reînceapă, hotărăște președintele alegerii, care singur are drept a întrerupe alegerea, înștiințând în dată comitetul central.

§. 68. Alegătorii nu-i iertat să aibă la ei arme ori bâte, în vreme-ce se înfățișează la conscriere ori la alegere.

§. 69. Alegerea se va deschide, prin președintele alegerii, în comuna ori orașul numit, la ziua și locul hotărît, la 8 ciasuri dimineața!

§. 70. Fiecare alegător al cercului poate propune pe un candidat pentru a fi ales. Această candidare se va da în scris președintelui alegerii, care o poate primi în locul numit de dînsul, la timpul satorit și în ziua ce premerge alegerii (în ajun), ear' termenul cel mai târziu pentru a primi astfel de candidari, este: jumătate de cias după deschiderea alegerii.

Odată cu candidarea, se va numi, pentru fiecare candidat, de fiecare comisie scrutătoare câte un om de încredere, ear' celui-ce a făcut candidarea, li stă în voce a-și alege pe lângă fiecare comisie, câte doi bărbați de încredere.

La cererea celui-ce candidează, 'i-se va da o dovadă despre aceea, că a făcut candidarea.

(Va urma.)

SCRISORI.

O veste îmbucurătoare.

Din comuna Babța primim o veste din cele mai bune, veste, care umple de bucurie inima celor buni și îndeamnă la zel, rîvnă pe cei, cari au obiceiul de a sta cu mâinile în sîn, fără de a lucra nimic spre binele poporului, din al cărui sîn au eșit.

Munca și jertfa ce o aduc băbțenii pe altarul sîntei noastre biserici sînt vrednice de toată lauda și sînt cu o dovadă mai mult, că Romănuul nostru ori-cât de sărac ar fi el, nu-l rabdă inima, ca să nu-și aducă prinșul seu în via Domnului.

Eată și împărțirea:

Babța (în Sălagiu), la 9 Martie 1896.

În comuna noastră română de legea greco-catolică, pe ziua de 8 Martie din anul acesta, s'a conchemat o adunare a poporului din partea dlui părinte Stefan Pop, la care au

luat parte toți credincioșii bisericii noastre din Babța. Subiectul celor de vorbit a fost: *zidirea unei noue biserici.* După alcătuirea adunării, în care fu ales de președinte dl preot Stefan Pop, ear' de notar subscrisul, ia cuvântul dl președinte și într'o vorbire frumoasă, arată lipsa unei biserici amăsurat timpului în care trăim și numărului credincioșilor, ear' la sfîrșit propune a se da zeciuală din spicoase sau din păpușoiu, apoi dintr'un car încărcat cu scânduri, o mierță cu vîrf, ear' dintr'unul fără scânduri o mierță rasă, care zeciuală se țină în anii 1896 și 1897. Adunarea întreagă primește propunerea dlui Pop și hotărăște alegerea unui comitet de 10 inși pentru mănuierea zeciualii din spicoase și a păpușoiului. Biserica din Babța mai are bani pe camete în comună, în acții la institutul de credit și economii „Silvania“ și într'un contract la stat pentru cărcimărit, de tot într'o sumă de 5317 fl. 69 cr.

Suma aci atinsă s'a sporit numai prin hărnicia bravului preot Stefan Pop; laudă acestui bătrîn și zelos preot care aproape 50 de ani se află între acești bravi și buni poporeni, cari sfaturile bune ale celor cu tragere de inimă pentru ei, le-au ascultat și dus în îndeplinire. — dovadă: casă parochială provăzută cu șură și toate cele de lipsă din jurul casei, școală, ca și care rari sînt în Sălagiu, societate de cumpătare în beuturi spirtoase, și acum eată jertfă pentru locașul dumnezeesc: *zeciuală.* Onoare și voue, bravilor poporeni din Babța!

Cum spun cei bătrîni, înainte de aceasta cu 50 de ani comuna Babța avea 30 de case cu aproape 300 suflete, astăzi însă are 162 case cu 960 locuitori, Români în stare bună și buni muncitori. La venirea preotului în această parochie biserica nu avea crucea orbului; casă parochială? ca și alte case din sat, dar' locă mai slabă, doagă, neavînd nici garduri. Pe acele vremuri în toată Babța nu era car ferecat și grapă cu colți de fer, hotarul jumătate nelucrat, astăzi însă s'a schimbat, căci un petec de pămînt nu se află nelucrat. Grâu nu se sîmîna, ca să nu le piară sîmînta (!), astăzi cea mai mare parte de hotar e sîmînată cu grâu.

Astfel se poartă poporul nostru, astfel își dregă traiul, astfel știe prețul vremea și munca spre fericirea lor în parte și spre a neamului înaintare!

Gavril Aluș,
dascăl român.

Bistrița, la 25 Februarie, 1896.

— Nunțile țerănești. — Reuniunea meseriașilor români. —

Onorată Redacțiune,

Deși timpurile sînt grele și legile nouă bisericești aduc multe plăgi pe capul adevăraților creștini, totuși în cășlegile trecute între Români din Bistrița s'au făcut 17 nunți sau împărecheri, însă durere, nunțile țerănești în Bistrița nu se mai fac după obiceiurile cele bătrâne și frumoase și deși Români din Bistrița au mai toți casele lor de peatră cu încăperi frumoase și bine orînduite, totuși le fac aiurea de dragul câtorva căpuțași mai spoți și nespoți cu de ale învățăturii cari, paremi-se, se cam rușinează a merge la nunțile țerănești în casele lor proprii. Bieții țerani de un timp încoace au început a face nunțile priu saloane de sticlă, și ospătării, și în loc să meargă pe jos după mireasă și la cununie, pe cum moșii și strămoșii noștri, acum se duc în birjă, tocmai ca cei mai avuți conți.

La 2 Februarie s'a făcut o nuntă țerănească, la care am numărat 10 birji, toate în-

cărcate cu țerani și deși părechea cununată nu se poate număra tocmai între cei mai avuți Români din Bistrița, totuși după cununie s'au dus de-a dreptul în unul din cele mai elegante saloane, ear' mireasa în loc să fie îmbrăcată în mândrul nostru port național, smăgită de niște muieri stricate și-a tăiat părul în frunte și s'a mascat cu vël.

Oare nu cugetă domniii inteligenți, cari cu toate privilegiile se află în mijlocul poporului, că ar pute face un serviciu foarte mare Românilor, dacă le-ar spune, că nunțile prin saloane și ospetării publice le slujește numai spre prăpădirea averilor lor, strinsă cu mult necaz; nu cugetă doamna învățătoare din Bistrița, care și așa se ține de conducătoarea tineretului țerănesc, că ar face un mare și bun lucru fetelor române din Bistrița, dacă le-ar spune să se țină de portul nostru național, să nu-și taie părul în frunte și să lapede șleierile pentru-că purtând ca mireasă astfel de zdrențe străine, numai de ris și de batjocură se fac?

Fiindcă în Bistrița se află un număr foarte mare de tot felul de meseriași români, atât calfe cât și măiestri de sine stătători, după-cum arată și conchemarea alăturată aici, încă în anul trecut la 17 Martie ne-am adunat în școala română din loc spre a ne pute constitui în o Reuniune de meseriași români, și cu ajutorul domnilor fruntași ne-am și constituit după toate formele. Domni Dr. Tripon și Dr. Linu, avocați și conșoții ne-au alcătuit statutele și le-au așternut înaltului minister spre întărire, însă cu toate acestea, deși e aproape un an dela acea constituire, totuși Reuniunea meseriașilor români din Bistrița încă nici astăzi nu-i pusă în lucrare, și deși dintre meseriași mai mulți au plătit atât taxa de înscriere cât și cea lunară, n'au nici loc de convenire, nici foi, nici bibliotecă, din care pricină cei mai mulți dintre tinerii meseriași, în lipsă de reuniune română, sau umblă bătând ospetăriile, sau pășesc ca membri în reuniuni străine și cu timpul se confundă cu totul în marea străinismului, ceea-ce pentru neamul românesc e foarte păgubitor.

Funde în Bistrița deși trăim peste 300 Români, între cari și un număr frumos de oameni învățați, totuși afară de corul bisericesc alte reuniuni române nu avem. Nu numai păgubitor, dar' și rușine ne-ar fi, dacă și reuniunea meseriașilor români, care o deja constituită, am lăsa-o să dispară, fără să fi văzut lumina zilei.

Domn-ul Alexandru Roșu, care e presidentul acestei reuniuni, e rugat pe această cale să binevoască a face pașii de lipsă pentru punerea reuniunii în lucrare, sau dacă cugetă, sau își ține de sub vrednicie a sta în fruntea unei reuniuni de meseriași români, apoi de-și abdicarea din acel loc și se lase pe alt bărbat în locul domniei-sale. *Alexandrescu.*

Jurământul.

Țagul-mare, 3 Martie 1896.

Vă rog a da loc în „Foaia Poporului” următoarei întâmplări, pentru-ca din ea să vadă și să se învețe poporul nostru a se feri de spurcatul rachiului jidovesc.

În comuna Țagul-mare pe câmpie în anul trecut mai mulți beutori de frunte simțindu-se că nu mai au din ce și pe ce bea, s'au dus la părintele preot din loc, ca să-i joare de-o camdată pe un an. Preotul după-ce le-a împărțit ce însemnează jurământul, precum și urmările ce vor proveni celor-ce nu vor ține post de rachiul pe timpul de un an, apoi i-a jurat pe toți, dar' cu acea îndatorire, ca la o în-

tâmplare să nu țină legământul, atunci acela, când va muri, să fie înmormântat fără de a trage clopotele după el și preotul să fie îmbrăcat numai în vestmintele-i proprii, de toate zilele, fără falon și patrafir, ceea-ce până acum s'a și întâmplat cu unul.

Pantilimon Vințelieri, care încă făcuse jurământ, de abia a ținut o lună, apoi s'a dus la cărcimă și a beut, ceea-ce între alții a văzut chiar și preotul, care l-a jurat.

Din acea zi a picat la pat și în tot restimpul boalei nu a putut mânca nimica, numai se năcăja și striga celor din casă: „Vine dracu. vine și mă duce”! Ba n'a voit nici să se spovedească nici să se cuminece așa; încât a murit a-emenea unui păgân. După datina creștină de a se trage clopotele, în urma înțelegerii senatului parochial în frunte cu preotul au hotărât, că numai odată să se tragă clopotele, ca să se dea de știre în sat, că este mort, și a doua-oară, de adunare, când îl vor înmormânta, ceea-ce s'a și întâmplat. Preotul în decursul înmormântării a slujit fără falon, patrafirul l-a pus numai după rugarea mai multor săteni fruntași, ear' din popor numai pe cel mai rău l-am văzut. Va se zice, a fost de risul satului, căci de când a murit și până astăzi tot numai de el se vorbește la toată casa.

Fiindcă această datină de a se jura pentru a nu bea, în poporul nostru e tare lătită, din această întâmplare poate învăța fiecare om, că dacă de sine nu se poate lăsa de această datină spurcată și e aplicat a se jura atunci sau să se țină de jurământ, sau mai bine să nu cheme pe Dumnezeu de mărturie pentru un lucru așa de nimica, pentru care își perde sufletul și fericirea vecioică în lumea cealaltă.

Gregoriu Șutru,
învățător rom.

Notar nevrednic.

Cârpa, 15 Febr. 1896.

Onorată Redacțiune,

Cea dintâiu căsătorie civilă din comuna Cârpa, lângă Caransebeș, săvârșită de fiul de dascăl, ear' acum dl notar cercual ca matriculant, Alexandru Popoviciu, s'a făcut Sâmbătă în 8 Febr. încă mai dihai de cum o spune legea în art. XXXI. din 1894 și ordonanța ministerială din 26 Noemvrie 1895, unde cetim, că la încheierea căsătoriei civile au să iec parte numai miiri și doi martori.

Numitul notar însă, voind a da o însemnătate mai mare căsătoriei civile pe deoparte, ear' pe de alta, vrând să se țină și de bătrâna vorbă românească: „Rideți când te însori, că vei plânge când mori”, -- în ziua susnumită mergând mirii la cancelaria matriculară pentru încheierea contractului, din lipsa martorilor, numai cu unul -- dl notar a chemat căprarul satului, căci numai aceluia îi poate porunci, împlinind astfel suma martorilor ceruți de lege. Dar' afară de acestia au mai fost chemați la săvârșirea nuntei civile și întreaga familie și curtenii notarului: servitor, servitoare, copii mici și alții; acești înalți oaspeți în loc de a se purta cuviincios, rîdeau și glumeau, încât și mirii au început a rîde. Dl notar voind să fie serios, porunci mirilor să nu rîdă, la ce a căpătat răspuns: Nu pot să nu rîd, căci d-lor încă rîd! Și astfel cu ris și batjocură s'a sfârșit cea dintâiu căsătorie civilă din Cârpa. Poporul din sat a ris și el de căsătoria aceasta în legea noastră.

După obiceiul în biserica noastră greco-orientală preotul e dator a umbla cu crucea

în ziua de 5/17 Ianuarie, când apoi sfințește și stropește casele. Așa a făcut și preotul dela noi. Știindu-l și pe notar de Român, a mers și la dînsul cu sfânta cruce spre a-i sfinți și stropl pe el și ale sale; notarșita însă l-a întimpinat cu cuvintele: „Părinte, nu stropl, căci 'mi-se strică mobilele și păreții”, ear' în anul următor i-a zis: „Părinte, să nu cânte copiii, căci 'mi-se sparie copiii și se îmbolnăvesc”. A treia-oară a făcut-o și mai boacănă, căci a trimis servitoarea înaintea preotului și să-i spună ca să nu vină, căci fata domnului notar *doarme*.

Obiceiul de a da cu treasurile (piulițele) la sărbători mai mari încă s'a încercat dl notar să-l oprească și șteargă, poruncind preotului, ca să ese cu treasurile din sat afară, ca astfel să nu se sparie notarșita și fata dînzei. Preotul însă nu a ascultat și foarte bine a făcut.

Decamdată fie de ajuns cele spuse, căci am scris cu gând, ca dl notar să se lase de apucăturile-i rele și să se întoarcă la calea cea adevărată.

Un cărpan.

Loc deschis. *)

Dare de seamă și mulțumită.

„Corul român din Chinez” (Knéz) a arangiat în decursul cășlegilor trecute șese concerte, anume în: Chinez, Hodoni, Pesac, Bărăteaz, St.-Andraș și în Becicherecul-mic.

Cu ocașinea acestor concerte au încurs ca suprasolviri dela următorii domni: Al. Crăciunescu, paroch rom. gr.-or. 2 fl. 20 cruceri; Koszka S., not. com. 2 fl. 50 cr.; M. Nikolits, teolog de Belgrad 50 cr.; G. Dirina, comerciant 30 cr.; Ioan Șilețici, cand. de notar, 20 cr.; Bingert F., maghistrul post. 20 cr.; Bașits M. Inv. sârb 20 cr.; Gimpel P., comerc. 20 cr.; Jiva Ungurian 20 cr.; Dama Daian 20 cr.; Vlada Gain, ospetar 20 cr.; Ilie Peteu 20 cr.; Ecat. Crișan 20 cr.; Ing. Mercea 20 cruceri și George Chepeșan 20 cr., toți din Chinez și Iuliu Secheșan, not. com. în Bărăteaz 75 cr.

Corul concertant a avut cu ocașinea acestor concerte o primire mai mult ca frățescă din partea populațiunii din comunele amintite. Onorata inteligență fără deosebire de naționalitate a spriginit atât moralicește, cât și materialicește această serie de concerte. Onoratele comitete arangitoare nu au întrelăsat nimic de dorit în arangiere, astfel cele șese seri au lăsat concertanților tot atâtea amintiri dulci. Îndeosebi comitetele arangitoare din Pesac și Becicherecul-mic au excolat peste așteptare.

Deci, corul voc. rom. din Chinez (Knéz) vine și pe această cale a exprima sincera sa mulțumită populațiunii, on. inteligențe și on. comitete arangitoare precum și p. t. domni suprasolvenți.

Cu durere vin membrii activi ai corului a-și lua cel din urmă adio dela cei-ce au spriginit corul cu atâtea căldură, anunțând, că prin răutatea a câtorva persoane de aici, corul a încetat a mai fi. (Dureros lucru, când cearta dintre frați e aceea care cășunează astfel de rele, cari au o nespūsă înfrurire asupra vieții și înaintării poporului nostru! Red. „F. Pop.”)

Chinez, (Knéz) la 25 Febr. n. 1896.

În numele corului:
Traian Brătescu,
învățător și dirigent de cor.

*) Pentru cele coprinse în rubrica această redacție nu primește răspunderea.

Curs de altoit pomi.

Subscrisul comitet a dispus arangiarea unui curs de altoit cu demonstrațiuni din pomărit. Cursul se va ține Sâmbătă la 9/21 d. a. și Duminică la 10/22 Martie a. c., în opidul Seliște, sub conducerea presidentului D. Comșa și a membrului din comitet, dl Ioan Chirca, viconotar.

La acest curs sînt poștiți a lua parte toți membrii Reuniunii, cum și alți cultivători de pomi.

Sibiiu, 3/15 Martie 1896.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiului“.

Victor Tordășianu,
secretar.

Dem. Comșa,
president.

CRONICĂ.

Cu flori cu ramuri verzi. Din Toplița-română „doi străini“ ne scriu, că iubitul nostru conducător, Iuliu Coroian, care a fost întemnițat pentru „Memorand“, ear' acum din nou pentru „Manifest“, a fost întimpinat cu cea mai mare dragoste din partea Românilor printre cari a umblat. Așa în Toplița-română 'i-s'a predat din partea unei copile îmbrăcată în vestminte naționale, un buchet de flori însoțit de drăgălașele cuvinte:

Bine-ai venit, luptator neobosit,
Fie-ți calea plină de flori
Și pentru Români — învingător!

Un nou proces. Harnicul țeran Ioan Șerbu din Poiana, a fost ascultat Mercuri și Joi de către judele cercetător. E vorba de un nou proces pentru tipărituri iscat din o scrisoare a d-sale și publicată în nr. 38 din 1894 al foii noastre.

Rușine să le fie! Din Gioroc (comitatul Arad) ni se scrie, că preotul român (!) de acolo, Nicolae Lungu, cu privilegiul zilei de 15 Martie, zi de sărbătoare pentru Unguri, s'a suit în amvon și a ținut o vorbire în formă de predică, în care a adus osanale lui Kossuth, răsvrătorul în contra Împăratului și a noastră a Românilor. Pentru această faptă împințenții s'arian de bucurie în lăcașul lui Dumnezeu, ear' după săvârșirea Lujbei 'i-au mulțumit. Noi însă nu-i mulțumim, ci li zicem un: rușine să-i fie!

— Din Lăpușul-urguresc do asemenea ni-se scrie următoarele: „În 15 Martie, când s'a sărbătorit amintirea lui 48 și a lui Kossuth, dascălul nostru român Farkas Aurel s'a luat de grumazi cu cei-ce chiniau și jucau, lăsând biserica românească, de unde e plătit, în mila sfântului. Rog a pune în „Foaia Poporului“ numele acestui nerușinat învățător.

Teodor German,
proprietar și cassar.

Dela însoțirea meșteșugarilor români ni-se face cunoscut, că bravul proprietar Teodor Onișor din Blaj a câștigat mai mulți membri pentru însoțire. Totodată într-o scrisoare mai lungă se spune așa: „Poporul român n'ar pute isprăvi mai mareț lucru în vremea milleniului și a povârnișului politic de astăzi, decât atunci, când s'ar uni cu toții a aduna un fond puternic sub firma meșteșugarilor români, prin care ar pute întârî măiestriile, industria și negoțul. Glasul vremii ne strigă la ureche, că e vreme să ne scăpăm odată de robie, de cari sîntem stăpâniți pe teremul acesta de negri străini. Fiți tari, mergeți înainte cu vrednicie, cinste și jertfă, căci pe încet veți birui! Națiunea cu voiu va fi! Frumoase vorbe și bine spuse

și și mai bine ar fi, când ar fi ascultate și împlinite.

Cârțan al nostru la Roma. „Mesagerul Național“ din București scrie sub titlu „Un păstor transilvănean la Roma“ următoarele: Mulți își vor aminti de un păstor ardelean George Cârțan, naționalist înflăcărat, că în luna Decembrie trecut a venit din Munții sei în această capitală spre a vedea chipul din piatră cioplit al lui Mihaiu-Viteazul, la ale cărei picioare a durmit în toate nopțile cât a stat aci, și spre a cerceta pe președintele Ligei, dl V. A. Urechia. George Cârțan a cercetat și redacția noastră și 'și-a arătat dorința de a se duce la Roma spre a vedea coloana lui Traian (columnă, șireag ce e ridicat la Roma în amintirea învingerilor lui Traian asupra Dacilor, locuitorii de odinioară ai părților locuite azi de Români. Red. „F. P.“) Noi 'i-am dat o scrisoare de recomandare către confracții dela gazeta de acolo „Riforma“. Acum cetim în „Riforma“ de Dumineca trecută: „George Cârțan este un foarte frumos tinăr de treizeci-și-șapte de ani din comitatul Făgăraș, comuna Oprea-Cârțișoara. Bravul Român, încântat de vitejiile Romei celei vechi, ale cărei vechi frumseturi el le-a sorbit cu ochii, înflăcărat de iubire la amintirile romane ale lui Traian Împăratul, care se păstrează încă în patria sa, Ardealul, s'a dus să le cerceteze. Și ne-a rugat să ne facem mijlocitorii împărțirii dragostei sale pentru Italia și pentru Roma, căruia el, cu o dragoste fiască, după obiceiul țerii sale, a adus până și sarea în semn de dragoste. Să aibă noroc și să ducă în țeara sa dragostea Italianilor, care răspunde la dragostea care să nutrește acolo pentru Italia noastră“.

Negoț jidovesc. Vre o câțiva Jidani dintre cei mai mari geșestari au dus în străinătate sub numirea de vin de Tokaj (cel mai renumit vin din Ungaria), un fel de amestec, care n'a fost altceva decât un fabricat din apă, spirt și zahar. Guvernul Saxoniei a dat de urma înșelătorilor, acum 'i-a oprit sub aspră pedeapsă, de a mai vinde vin în părțile acelea. Din opreliștea aceasta putem învăța și noi câteva și anume să ne ferim de negustorii Jidani ca de foc, să nu cumpărăm nimic dela ei, căci e în firea lor de a înșela Ori-ce Român, care se zice că-i Român, ne va urma sfatul nostru.

Trecere dela reformașt la gr.-catolici. Din Eriu-Cavașiu ni-se scrie, că Teresia Veres a trecut la legea noastră românească din Unguroaică reformată ce a fost. To' olată ni-se împărțășește, că d-na învățătoareasă Iuliana Iremiaș, a pregătit 4 rînduri de vestminte pe seama bisericii, ear' poporeni Dumitru și Ileana Ghițiu încă 'și-au aștat dărnicia printr'un rînd de vestminte pe seama preotului, în preț de 55 fl.

Semne bune acestea cari dovedesc, că credința vie nu se lasă copleșită de amăgirile omenăști.

Faptă creștinească. Dl Vasile Costea, îndemnat de iubirea curată față de locul nașterii sale, a dăruit două prapore de catifea, în preț de 32 fl., pe seama bisericii gr.-cat din Mănărade. Laudă 'i-se cuvine!

Nicolae Lazar, învățător.

Cas de moarte. Anica Lichirie n. Moga din Copșa-mare, soția notarului de cerc, Nicolae Lichirie, a murit în 11 Martie. Fie-i țărîna ușoară!

Să fim cu băgare de seamă. În înțelesul arti-olului de lege XXXIII. din 1874, toți aceia cari 'și-au plătit darea din anul trecut se feșiră în numărul alegătorilor. Atragem luarea aminte a cetitoriiilor nostri, ca să-și plătească restanța din anul trecut până la ziua de 15 Aprilie, încă cu atât mai virtos, fiindcă din contră vor fi sterși din numărul acelora, cari au dreptul de alegere pe anul 1897. Alegătorii trebuie să fie cu băgare de seamă, ear' nu să-și lase dreptul și lor li-se cuvine!

POSTA REDACȚIEI.

Mai multora. 1. Știri și epistole nesubscrise și fără a pune nrul abonamentului nu le luăm în băgare de seamă. 2. În rubrica aceasta numai aceia vor cădea răspuns, cari sînt abonații foii. 3. Manuscripte, scrisori nu se retrimit. 4. Despre anunțuri, cari vin pe față din urmă, plățirea banilor pentru foaie și plîngerile pentru întârzieri, au să se adreseze „Administrațiunii“ și nu decum Redacțiunii, care are dea face numai cu ceea ce scriu în foaie.

Abonent 2348. Adresa bătrînelui luptător: Axente Severu, Scheiu, str. Romuri în Brassó.

D-sale Alexandrescu în Bistrița. Nu de găta ai așteptat, căci acum s'a publicat.

D-sale Petru Haiduc în Al-Caill. Mai tîrziu

«Hic». Rabdă, «Hice» rabdă zeu,
C'a veni și rindul — Tău!

Încolo primim ori-ce numai cât să fie scrisă în limba cea neprihănită a poporului.

D-sale Nicolae Bufan în Mircovași. S'a găsit negreala pe acolo? E rău destul, că pe notarul de acolo nu-l doare soartea comunei. Faceți arătare la comitat și notarul va trebui să se plece.

D-sale Ioan Moldovan, econom în Hossz-Macskaș. Noi credem, ba sîntem chiar convins că «F. P.» e «interesătoare» pentru D-voastră: dar una nu o înțelegem, cum d-ta vîi să dai sîntă când chiar' d-ta nu te ții de cle.

D-sale Zaharie Moldovan în Biertan. Prea cinste li faci Țiganului. Să nu se prea increadă, că azi-mîne se va ține de voevod al tuturor Faraonilor.

Dlui Ioan Laticu, preot în Iacobeni. Scrisoarea n-a lăsat rece de tot. Trimite originalul, dacă nu să-ți credem.

D-sale G. I. În Ocna-de-fer. Poesia nu e o leasă din popor, ci din capul d-tale eșită. Ori lege, ori fâ! Din două una și bună.

D-sale Ioan Marienescu în Mogoșiu. Cele mai sus și încă ceva: poezii, cari au scris poezii copiate de d-ta le-au scris cu mult mai bine și nimerit.

D-sale Nicolae Vucu în Secașiu. Altele de cele trimise au mai fost publicate și deci dar' să-și cunoscute.

D-sale Ilie Șerbu în Jertof. Cele de mai sus a căror rimă nu e așa de schiloadă.

D-sale Ioan Popovici în Pesac. Adresează-mă acolo de unde ai cumpărat losurile, căci noi nu sîntem în stare a-ți împlini dorința.

«O.» 1. Poesiile culesc de d-ta poți să le produci. 2. Cele publicate de alții în «F. P.» — nu. 3. În broșură să folosești aceleași provincialisme. Dacă serios te ocupi cu chestiunea, apoi adresează-ți și consultează și pe prof. Urban Jarnic din Prag, cel mai bun specialist în materia aceasta. 5. Biblicile nu-ți vor trimite, căci ar călca statutele. Hore, cântece bătrînești, cimilituri, descîntece, câlînde, povești, glume poți să culgi. Forma în care ai vîrsat lucrarea d-tale e ridicolă.

D-sale Simeon Bratu. Nu se poate, ci numai ca anunț. Plata: odată 1 fl. 50 cr., de două-ori 2 fl. de trei-ori 2 fl. 50 cr.

D-sale George Stefanovici în Kun-Saș. Purtați-vă de așa, încât pe viitor să reușiți cu pășul. Notarul și protopretorul 'și-au făcut numai o torința.

D-sale Iustian în Juc. Procurăți dela «Instituția Tipografică». Gramatica franc. de Rudinescu costă 1 fl. 20 cr., cartea lui Kneipp 1 fl. 70 cr., amîndouă cu porto cu tot. Bani în înainte.

D-sale Pavel Franța în Czerova. Călindele noastre s'a vîndut și nu se mai află. «Ținerea vînturilor» costă 12 cr. «Instrucțiunea» 14 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltas. Proprietar: Pentru T. L. Albini sub sechestru: Iosif Marschall.

LOTERIE.

Tragerea din 14 Martie n.

Budapesta: 48 61 82 31 49

Tragerea din 18 Martie n.

Sibiu: 56 72 27 7 80

„Institut Tipografic“ în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote.

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“.

EDITURA

„Reunirea rom. de agricultură din comitatul Sibiuului“.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

Institutul Tipografic în Sibiu.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.**A doua edițiune**

din

ȚINEREA VITELOR

de

Eugen Brote,

președinte al „Reunirii române de agricultură din comitatul Sibiu“.

Prețul noul exemplar 12 cr. v. a.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandei.

Direcțiunea institutului.

[397] 5—25

3 medallii de aur
15 de argint
12 diplome de
onoare și recu-
noștință.**Franz Joh. Kwizda.****Fluidul de restituțiune**

al lui

KWIZDA

[1794] 28—40

I. apă de spelat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

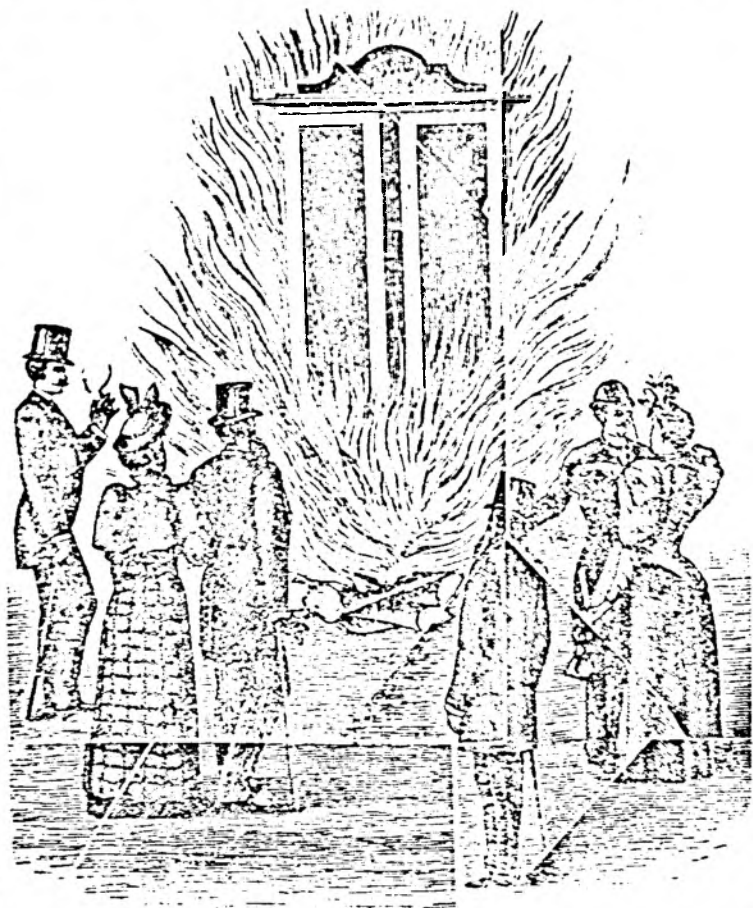
De 30 de ani întrebuințată în grajdurile curții și ale militarilor și civililor, pentru întărire după strapașo mari, la scrintlituri, înțepănirea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainaro.

Liferant al curții c. și r.
austro-ungare.Liferant al curții reg.
române.Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:

Farmacia cercuală

Korneuburg l. Viena.

Se capătă în
toate farmaciile
și droguerile
din
Austro-Ungaria.**Fabrică de casse.**

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă. servească împregiurarea, că vând casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a să convinge cu privilegiul comandelor în atelier de pre bunătatea materialului și conștientiositatea executării.

Încredințând p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele nouă cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comenzile, semnez în speranța unei clientele binevoitoare

[950] 2—

cu distinsă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comunelor bisericesti și politice li-se acordă și plățirea în rate.

FĂINĂ!

Mare deposit de făinuri în tot soiul
precum și

făină roșie pentru vite și porci,
recomandă cu prețuri moderate

FRANZELĂRIA LUI

Petru Moga,
strada Cisnădiei nr. 44,
Sibiu. [1069] 1-5

O carte folositoare este

Instrucțiunea

în afacerea dărilor de beutură, de consum
și de vânzare pentru

vin, bere, carne, zahar și spirituoase
și se află la [892] 3-5

Emanuil Barbulescu,
învățător în Posac.

Prețul 14 cr. trimisă franco.

Revânzătorilor rabat cuvenit.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Institutului Tipografic”,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC
IN

ECONOMIA RURALĂ

compus de
cel 12 prețuri întemnițate în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de
Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

Tocmai a apărut și se află de
vânzare la librăria Institutului Tipografic
în Sibiu:

CEȘTIUNEA NAȚIONALITĂȚILOR

ȘI
MODURILE SOLUȚIUNII SALE

IN
UNGARIA

DE
AUREL C. POPOVICI.

Prețul 50 cr. v. a.

cu trimitere postală 55 cr. v. a.

Având de cuget a furnisa toate mărfurile mele pentru bani gata
în mod ieftin, îmi iau voe încă de azi a oferî spre vânzare

Pentru ori-care preț

mai ieftin ca la vânzare totală (Ausverkauf)

toți articlii din marele și variatul meu deposit de vestminte pentru
domni și băieți, fabricat propriu; ghete de dame și domni;
pălării, cravate, ploiere și umbrele, asigurând pe mușterii mei
de o mulțumire în toată privința.

Totodată atrag atențiunea, că cu același principiu mă îngrijesc de

marele meu atelier de croitorie

condus de un croitor cât se poate de bun și provăzut cu toate speciile
cele mai alese de materii indigene și străine veritabile de lână, în care

de azi începând

se efectuesc cu prețuri teribil de ieftine tot felul

de comande de măsura în restimp de 24 ore.

Zace deci foarte potrivit în interesul p. t. publicului a se convinge
de fapt despre toate aceste asigurări cât se poate de iute.

Toți articlii pot fi cumpărați și pe lângă plățirea în rate între
împregiurările cele mai favorabile. [1066] 3-22

Cu deosebită stimă

ISAK ASCHER,

atelier de croit și mare deposit de vestminte pentru bărbați și băieți,
Sibiu, str. Cisnădiei nr. 4-6, edificiul comandel de corp.

Prăvălia Industrișilor români
Strada Cisnădiei Nr. 27.

Pe lângă artiile de consum se află tot felul
de delicatese în câmpuri, toate preparatele pariser, ea-
lamă și cafuri; din pești: aște, gardinii și plăstrăvi;
caviar de Odesa și cavaș de Azuga și brânză să-
emental; trapiș și cavaș de turces și balva. În urmă
se află semănțe de Infernă și trifolă plombată, ecu-
tite de receint. Toate mărfurile sînt castigate din cele
mai bune izvoare, se expediază prompt francate cu
posigațiune în pachete cu porto foarte ieftin.

Insolții de credit și depunerii a Industrișilor români
din Sibiu.